

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง เทศบาลเมืองชัยภูมิส่งคืนงานถ่ายโอนภารกิจงานควบคุม
น้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง

พ.ศ. ๒๕๕๒

กรมธุรกิจพลังงานได้มีหนังสือ ที่ พน ๐๔๐๖/๐๕๑๔ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า สำนักงานพลังงานจังหวัดชัยภูมิได้มีบันทึก ที่ พน ๐๒๐๔.๕/ชย ๘๐๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงกรมธุรกิจพลังงานแจ้งขอหารือ พิจารณา เรื่อง การส่งคืนงานถ่ายโอนภารกิจงานน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งสำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิได้มีหนังสือ ที่ ชย ๕๒๐๐๕/๓๖๔๙ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แจ้งขอส่งคืนเอกสารการถ่ายโอนภารกิจงานควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยแจ้งว่าสำนักงาน เทศบาลเมืองชัยภูมิได้พิจารณาคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาในบันทึกสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ค่าธรรมเนียมที่เกิดจากการปฏิบัติตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เรื่องเสร็จที่ ๔๒๕/๒๕๔๗) ข้อ ๓ ซึ่งสรุปว่าสำนักงานเทศบาลเมือง ชัยภูมิไม่สามารถดำเนินการภารกิจตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้ และเมื่อผู้ประกอบการกิจการสถานีบริการน้ำมันได้มายื่นต่ออายุใบอนุญาตประจำปี ๒๕๕๓ ที่สำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิ สำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิไม่รับต่ออายุใบอนุญาต และได้ส่ง เอกสารการต่ออายุใบอนุญาต พร้อมทั้งเอกสารที่ได้รับถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๕๒ คืนให้สำนักงานพลังงานจังหวัดชัยภูมิ

กรมธุรกิจพลังงานเห็นว่า พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งกำหนดให้กรมธุรกิจพลังงาน ถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงบางส่วนตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงฯ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และต่อมาได้มีการกำหนดแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอน การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) โดยในด้านการถ่ายโอนภารกิจ ข้อ ๖.๑ (๗) กำหนดว่า “ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับโอนแล้ว หากเกินขีด ความสามารถและไม่สามารถดำเนินการได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้ถือเป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องร้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือส่วนราชการ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๑๐๖๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ดำเนินการแทนไปพลางก่อนได้ โดยยังถือเป็นทรัพย์สิน กรรมสิทธิ์ หรือหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นอยู่ และห้ามส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนภารกิจคืนไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ กรณีเกินขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นและส่วนราชการที่ถ่ายโอน ให้ร้องขอต่อคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหานั้น ๆ ต่อไป”

ในการถ่ายโอนนั้น กรมธุรกิจพลังงานได้ออกประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๔ กำหนดว่า อธิบดีกรมธุรกิจพลังงานมอบอำนาจการเป็นผู้อนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้นายกเทศมนตรีในเขตพื้นที่เทศบาลที่รับผิดชอบ และตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ค่าธรรมเนียมที่เกิดจากการปฏิบัติตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องเสร็จที่ ๔๒๕/๒๕๔๗ ข้อ ๓ กำหนดให้ต้องมีการแก้ไขกฎหมายตามที่สำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิกล่าวอ้างนั้น แต่กรมธุรกิจพลังงานไม่ได้มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่อย่างใด

กรมธุรกิจพลังงานจึงขอหารือดังต่อไปนี้

๑. การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นภารกิจที่ถูกกำหนดให้ถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกรมธุรกิจพลังงานได้มีประกาศกรมธุรกิจพลังงานฯ ถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้มอบอำนาจการอนุญาตให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำการแทน อธิบดีกรมธุรกิจพลังงานตามกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ ซึ่งกรมธุรกิจพลังงานเห็นว่าเข้าข่ายตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ค่าธรรมเนียมที่เกิดจากการปฏิบัติตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เรื่องเสร็จที่ ๔๒๕/๒๕๔๗) ข้อ ๒ ใช่หรือไม่

๒. กรณีนี้สำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิสามารถส่งคืนงานถ่ายโอนภารกิจตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้กรมธุรกิจพลังงานได้หรือไม่ และในกรณีที่ไม่สามารถส่งคืนได้ แต่สำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิไม่รับเรื่องดำเนินการหรือไม่ประสงค์จะรับภารกิจดังกล่าวไปดำเนินการ กรมธุรกิจพลังงานจะต้องดำเนินการอย่างไร

๓. ตามที่สำนักงานเทศบาลเมืองชัยภูมิกล่าวอ้างข้อ ๓ ตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ค่าธรรมเนียมที่เกิดจากการปฏิบัติตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เรื่องเสร็จที่ ๔๒๕/๒๕๔๗) นั้น ถูกต้องหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมธุรกิจพลังงาน โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี) ผู้แทนกระทรวงพลังงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมธุรกิจพลังงาน) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และผู้แทนเทศบาลเมืองชัยภูมิ เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว

เห็นว่า ข้อหาข้อที่ ๑ และข้อหาข้อที่ ๓ มีความเกี่ยวเนื่อง จึงสมควรพิจารณาเป็นประเด็นตามข้อหาข้อที่ ๑ ข้อหาข้อที่ ๓ และข้อหาข้อที่ ๒ ดังต่อไปนี้

๑. ข้อหาข้อที่ ๑ เห็นว่า การปฏิบัติงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นภารกิจที่กรมธุรกิจพลังงานมีอำนาจหน้าที่อยู่ตามกฎหมายและได้ถ่ายโอนภารกิจบางอย่างให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ และประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ และปัจจุบันเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การบังคับใช้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑^๑ ที่กำหนด

^๑ รายละเอียดแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (การถ่ายโอนภารกิจ) ฉบับที่ ๒

ที่	ภารกิจ/ ส่วนราชการ	ภารกิจที่ถ่ายโอน	ขอบเขตการถ่ายโอน ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปีถ่าย โอน)	ท้องถิ่น ที่รับการ ถ่ายโอน	ประเภท ของ ภารกิจ	หมายเหตุ
๕.	๓.๓.๒.๖ ภารกิจสถาน ประกอบกิจการ น้ำมันเชื้อเพลิง กระทรวง พลังงาน (๖) กรมธุรกิจ พลังงาน	๑๕. การตรวจตราสถานที่ เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง ลักษณะที่หนึ่ง (ร้านค้า ปลีกจำหน่ายน้ำมัน เชื้อเพลิงรายย่อย) ๑๖. การรับแจ้งการ ประกอบกิจการและ การตรวจตรา ๑๖.๑ สถานที่เก็บรักษาน้ำมัน เชื้อเพลิงลักษณะที่สอง (โรงงานขนาดเล็ก เพื่อการเกษตร)	<u>ขอบเขตการถ่ายโอน</u> ๑. ให้ถ่ายโอนงานการอนุญาต ให้เก็บและจำหน่ายน้ำมัน เชื้อเพลิงทุกชนิด รวมทั้งเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ยกเว้นคลังน้ำมัน สถานี บริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภทจ รถขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง และระบบขนส่งน้ำมันทางท่อ ให้เทศบาล เมืองพัทยา อบต. และ กทม. ทั้งนี้ ตาม หลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไข และ มาตรฐานที่กรมธุรกิจพลังงาน กำหนดในระยะเริ่มแรกหาก อบต.ใดไม่สามารถรับการถ่าย โอนภารกิจข้างต้นได้ ก็ให้มอบ ให้ อบจ.เป็นผู้ดำเนินการ	๒๕๔๖ - ๒๕๕๒	ท./ มพ./ อบต./ กทม.	๑	๑. แก่ไข พ.ร.บ. ควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ อบท. มีอำนาจตรวจตราและ การอนุญาตสถาน ประกอบกิจการน้ำมัน เชื้อเพลิง ๒. ประกาศแต่งตั้ง เจ้าหน้าที่ อบท. เป็น พนักงานเจ้าหน้าที่ ตรวจตราตาม พ.ร.บ. ควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒

(มีต่อหน้าถัดไป)

สาระสำคัญ คือ ให้การปฏิบัติงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงบางเรื่องต้องถ่ายโอนให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และกรุงเทพมหานคร รายได้และค่าธรรมเนียมการอนุญาตให้ตกเป็น

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

		๑๖.๒ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ค. ลักษณะที่หนึ่ง (ปั๊มถังลอย ดีเซลริมทางขนาดเล็ก) ๑๖.๓ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ง. (ปั๊มหลอดแก้วมือหมุน) ๑๖.๔ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท จ. ลักษณะที่หนึ่ง (สถานีบริการทางน้ำขนาดเล็ก) ๑๗. การอนุญาตประกอบกิจการและตรวจตรา ๑๗.๑ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ก. (สถานีบริการมาตรฐานบนถนนใหญ่) ๑๗.๒ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ข. (สถานีบริการมาตรฐานขนาดเล็กในซอย) ๑๗.๓ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ค. ลักษณะที่สอง (ปั๊มถังลอย ดีเซลริมทางขนาดใหญ่) ๑๗.๔ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท จ. ลักษณะที่สอง (สถานีบริการทางน้ำขนาดใหญ่เก็บน้ำมันเบนซิน)	ไปพลางก่อน จนกว่า อบต. นั้น จะสามารถรับการถ่ายโอนภารกิจได้ ๒. รายได้และค่าธรรมเนียมการอนุญาตให้ตกเป็นรายได้ของ อปท. <u>ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ</u> ๑. แต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. ควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ๒. แต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่รับแจ้งการประกอบกิจการและตรวจตราตาม พ.ร.บ. ควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ๓. แต่งตั้งให้เป็นผู้อนุญาตและพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจตราตาม พ.ร.บ. ควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ๔. ตรวจตราสถานประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงร่วมกับกรมธุรกิจพลังงาน ๕. ตรวจตราและพิจารณาอนุญาตสถานประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงร่วมกับกรมธุรกิจพลังงาน ๖. กรมธุรกิจพลังงานจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและฝึกอบรมให้ อปท. มีความพร้อมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยอบรมตามหลักสูตรของกรมธุรกิจพลังงาน พร้อมทั้งฝึกงานให้แก่บุคลากรซึ่งต้องผ่านการประเมินผลจากกรมธุรกิจพลังงาน				
--	--	---	---	--	--	--	--

รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตรวจตราและการอนุญาตสถานประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง

ในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานได้ออกคำสั่งกระทรวงพลังงาน ที่ ๔/๒๕๔๘ เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒^๒ เพื่อแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามบทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่”^๓ ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติ

^๒ ๒. พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

๒.๒ ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งดำรงตำแหน่ง ดังนี้

๒.๒.๑ ปลัดกรุงเทพมหานคร

๒.๒.๒ รองปลัดกรุงเทพมหานคร

๒.๒.๓ ผู้อำนวยการสำนักอนามัย

๒.๒.๔ รองผู้อำนวยการสำนักอนามัย

๒.๒.๕ ผู้อำนวยการเขต

๒.๒.๖ ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขต หัวหน้าฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล นักวิชาการสุขาภิบาล และเจ้าหน้าที่อนามัย ผู้ซึ่งผู้อำนวยการเขตมอบหมาย

๒.๒.๗ ผู้อำนวยการกองอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย

๒.๒.๘ นักวิชาการสุขาภิบาล สังกัดกองอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย

๒.๒.๙ เจ้าหน้าที่อนามัย สังกัดกองอนามัยสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย

๓.

ฯลฯ

ฯลฯ

๔. พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในเขตเมืองพัทยา ที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ การควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งดำรงตำแหน่ง ดังนี้

๔.๑ นายกเมืองพัทยา

๔.๒ พนักงานเมืองพัทยาผู้ซึ่งนายกเมืองพัทยามอบหมาย

๕. พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในเขตเทศบาล ที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ การควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งดำรงตำแหน่ง ดังนี้

๕.๑ นายกเทศมนตรี

๕.๒ พนักงานเทศบาลผู้ซึ่งนายกเทศมนตรีมอบหมาย

๖. พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ การควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งดำรงตำแหน่ง ดังนี้

๖.๑ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

๖.๒ พนักงานส่วนตำบลผู้ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(มีต่อหน้าถัดไป)

ควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ และอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานได้ออกประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๒^๔ เพื่อถ่ายโอนภารกิจและวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้อนุญาตตามบทนิยามคำว่า “ผู้อนุญาต”^๕ ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่อธิบดีกรมธุรกิจพลังงานมอบอำนาจการเป็นผู้อนุญาตให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้เคยให้ความเห็นไว้ในบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การมอบอำนาจการเป็นผู้อนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ (เรื่องเสร็จที่ ๕๖๕/๒๕๕๓) สรุปได้ว่ากรณีดังกล่าวเป็นการ “มอบหมาย” ให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้อนุญาต มิใช่เป็นกรณีที่อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน “มอบอำนาจ” การเป็นผู้อนุญาตให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติราชการแทนเจ้าของอำนาจ เมื่อได้รับมอบหมายดังกล่าวแล้ว ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมเป็น “ผู้อนุญาต” ที่เป็นเจ้าของ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๓)

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า วิศวกรของกรมธุรกิจพลังงานหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

๔ ข้อ ๓ กรมธุรกิจพลังงานกำหนดขอบเขตการถ่ายโอนภารกิจและวิธีปฏิบัติงาน ให้แก่กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

(๑) กิจการควบคุมประเภทที่ ๑ ได้แก่ การตรวจตราสถานประกอบกิจการ

(๒) กิจการควบคุมประเภทที่ ๒ ได้แก่ การรับแจ้งการประกอบกิจการ และการตรวจตราสถานประกอบกิจการ

(๓) กิจการควบคุมประเภทที่ ๓ ได้แก่ การอนุญาตประกอบกิจการ และการตรวจตราสถานประกอบกิจการ เฉพาะสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ยกเว้นประเภท ฉ

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขที่กำหนดท้ายประกาศนี้

ข้อ ๔ อธิบดีกรมธุรกิจพลังงานมอบอำนาจการเป็นผู้อนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

(๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร หรือผู้อำนวยการเขตในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่รับผิดชอบ

(๒) นายกเมืองพัทยา ในเขตพื้นที่เมืองพัทยา

(๓) นายกเทศมนตรี ในเขตพื้นที่เทศบาลที่รับผิดชอบ

(๔) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่รับผิดชอบ

^๕ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า อธิบดีกรมธุรกิจพลังงานหรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานมอบหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

อำนาจนั้นเอง ซึ่งอาจมอบอำนาจนั้นให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้ และภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินตามมาตรา ๑๖ (๓๐)^๖ และมาตรา ๑๘^๗ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงอยู่ในอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะรับมอบหมายจากอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานได้^๘

ดังนั้น การที่กรมธุรกิจพลังงานดำเนินการถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงที่อยู่ในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของตนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติ และมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้อนุญาตในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจนั้นเอง ประกอบกับการกิจดังกล่าวอยู่ในอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินการได้ตามกฎหมาย บรรดาค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับถ่ายโอนย่อมตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๓ (๑๗)^๙ และมาตรา ๒๕ (๑๙)^{๑๐} จึงเป็นไปตามข้อ ๑ ของบันทึกสำนักงาน

^๖ มาตรา ๑๖ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓๐) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ มาตรา ๑๘ ให้กรุงเทพมหานครมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗

^๘ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การมอบอำนาจการเป็นผู้อนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ (เรื่องเสร็จที่ ๕๖๕/๒๕๕๓) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๐๙๒๐ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๙ มาตรา ๒๓ เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๗) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับในกิจการที่กฎหมายมอบหมายหน้าที่ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเจ้าของหน้าที่ดำเนินการภายในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ และให้ตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว ในกรณีกฎหมายกำหนดให้เทศบาลเป็นผู้จัดเก็บค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ให้หารายได้มาแบ่งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ภายในเขตจังหวัดตามที่คณะกรรมการกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๐} มาตรา ๒๕ กรุงเทพมหานครอาจมีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(มีต่อหน้าถัดไป)

คณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ค่าธรรมเนียมที่เกิดจากการปฏิบัติตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เรื่องเสร็จที่ ๔๒๕/๒๕๔๗)^{๑๑} ประกอบกับมาตรา ๖^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติรายได้เทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้บัญญัติให้บรรดาค่าใบอนุญาตและค่าธรรมเนียม ในกิจการที่เทศบาลได้รับมอบให้เป็นเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายใด ให้เป็นรายได้ของเทศบาลนั้น ดังนั้น รายได้ในกรณีนี้จึงตกเป็นของเทศบาลเมืองชัยภูมิ

๒. ข้อหาข้อที่ ๓ เห็นว่า ภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติ ควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กรมธุรกิจพลังงานได้ถ่ายโอนให้แก่องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ และอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานได้มอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้อนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ เพื่อให้้องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติภารกิจดังกล่าวภายใต้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ โดยไม่จำเป็นต้อง แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ส่วนการที่แผนปฏิบัติการฯ (ฉบับที่ ๒) กำหนดให้แก้ไข พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็เพื่อให้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติ ภารกิจดังกล่าวตามกฎหมายได้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง โดยไม่ต้องให้ส่วนราชการที่เป็นเจ้าของ ภารกิจแต่งตั้งให้ดำเนินการเสียก่อน ดังนั้น การที่เทศบาลเมืองชัยภูมิกล่าวอ้างว่าภารกิจ งานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นภารกิจ ที่ต้องมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเสียก่อน จึงไม่ถูกต้องตามข้อ ๓ ของบันทึกสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาฯ (เรื่องเสร็จที่ ๔๒๕/๒๕๔๗) และจะปฏิเสธไม่รับถ่ายโอนภารกิจ โดยขอให้มีการแก้ไขกฎหมายเสียก่อนตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการฯ (ฉบับที่ ๒) ไม่ได้

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑๐)

(๑๙) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับในกิจการที่กฎหมายมอบหมายหน้าที่ ให้กรุงเทพมหานครเป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการภายในเขตของกรุงเทพมหานคร และให้ตกเป็นรายได้ของ กรุงเทพมหานคร

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๑} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ค่าธรรมเนียมที่เกิดจากการปฏิบัติตาม ภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เรื่องเสร็จที่ ๔๒๕/๒๕๔๗) ส่งพร้อมหนังสือ สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนมาก ที่ นร ๐๙๐๑/๐๗๑๖ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ถึงสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี

^{๑๒} มาตรา ๖ บรรดาค่าใบอนุญาต ค่าธรรมเนียม และค่าปรับเนื่องในกิจการซึ่งเทศบาล ได้รับมอบให้เป็นเจ้าหน้าที่อนุวัติการตามกฎหมายใด ให้เป็นรายได้ของเทศบาลนั้น

๓. ข้อหารื้อที่ ๒ เห็นว่า เมื่อแผนปฏิบัติการฯ (ฉบับที่ ๒) ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาย่อมมีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการนั้นตามมาตรา ๓๓^{๑๓} วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยส่วนราชการในฐานะเจ้าของภารกิจที่จะถ่ายโอนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะผู้รับถ่ายโอนภารกิจ ถือเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องผูกพันตามแผนปฏิบัติการดังกล่าว กล่าวคือ ส่วนราชการต้องถ่ายโอนภารกิจที่กำหนดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับถ่ายโอนภารกิจนั้น เมื่อเทศบาลเมืองชัยภูมิไม่ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการโดยเห็นว่าต้องแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องเสียก่อน และขอคืนภารกิจที่ถ่ายโอนให้กรมธุรกิจพลังงาน อันเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ซึ่งมาตรา ๓๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการและรายงานผลให้คณะรัฐมนตรีทราบทุกปี ในกรณีที่มีปัญหาอุปสรรคไม่อาจดำเนินการตามแผนปฏิบัติการได้ ให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ รายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบปัญหาและอุปสรรค และแนวทางแก้ไขด้วย นอกจากนี้ ตามแผนปฏิบัติการฯ (ฉบับที่ ๒) ด้านการถ่ายโอนภารกิจ ข้อย่อย ๖.๑ (๕) และ (๗)^{๑๔} ได้กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจาก

^{๑๓} มาตรา ๓๓ เมื่อคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการตามมาตรา ๓๒ แล้ว ให้เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ แล้วรายงานต่อรัฐสภาเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับต่อไป

แผนปฏิบัติการที่ประกาศใช้บังคับตามวรรคหนึ่ง ให้มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการตามแผนปฏิบัติการนั้น

ในกรณีที่สภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไปในระหว่างที่แผนปฏิบัติการใช้บังคับ คณะกรรมการอาจดำเนินการปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้นได้

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการและรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบทุกปี ในกรณีที่มีปัญหาอุปสรรคไม่อาจดำเนินการตามแผนปฏิบัติการได้ ให้คณะกรรมการรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบปัญหาและอุปสรรค และแนวทางแก้ไขด้วย

^{๑๔} ๒.๒ แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) ด้านการถ่ายโอนภารกิจ

๖. กำหนดหลักการทั่วไปของขั้นตอนและวิธีปฏิบัติ ตามสถานะของภารกิจไว้ ดังนี้

๖.๑ ภารกิจที่ถ่ายโอนแล้ว

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) กรณีที่มีปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งให้คณะกรรมการบริหารการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร และงบประมาณระดับจังหวัด/กรุงเทพมหานครดำเนินการแก้ไขและรายงานให้ สกธ. ทราบ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับโอนแล้วหากเกินขีดความสามารถและไม่สามารถดำเนินการไม่ด้วยเหตุใด ๆ ให้ถือเป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องร้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือส่วนราชการดำเนินการแทนไปพลางก่อนได้ (มีต่อหน้าถัดไป)

การถ่ายโอนภารกิจไว้แล้ว จึงควรที่กรมธุรกิจพลังงานจะได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยเสนอปัญหาต่อองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในเรื่องดังกล่าว ในขั้นนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) จึงไม่รับข้อหาหรือประเด็นนี้ไว้พิจารณา ตามข้อ ๔^{๑๔} แห่งระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒

(ลงชื่อ) อัมพร จารุจินดา
(นายอัมพร จารุจินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตุลาคม ๒๕๕๓

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑๔)

โดยยังถือเป็นทรัพย์สิน/กรรมสิทธิ์หรือหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นอยู่ และห้ามส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนภารกิจคืนไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ กรณีเกินขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นและส่วนราชการที่ถ่ายโอน ให้ร้องขอต่อคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหานั้น ๆ ต่อไป

^{๑๔} ข้อ ๔ เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปตามขั้นตอนของการบริหารราชการแผ่นดิน เรื่องที่กรรมการกฤษฎีกาจะพิจารณาให้ความเห็นทางกฎหมาย จะต้องเป็นเรื่องที่ได้มีการปรึกษาหารือระหว่างส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือรักษาการตามกฎหมายแล้ว เว้นแต่จะเป็นกรณีเร่งด่วนหรือมีความจำเป็นอย่างอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีจะได้มีมติหรือคำสั่ง